

**Alžběta Löblová: Negative intensification in spoken British English /
Intenzifikace záporu v mluvené britské angličtině.** Bakalářská práce, Ústav
anglického jazyka a didaktiky, FF UK Praha, srpen 2015. Posudek oponenta práce

Téma práce Alžběty Löblové naznačuje její název, v textu ho autorka dále na několika místech upřesňuje: *this paper focuses primarily on verbs in their negative forms and negative quantifiers, it examines in depth lexical and grammatical intensification of these two forms (s. 24); another aim of the study is to prove there are other than lexical means of intensification (abstract); 31: It is focused [only] on the way that the negative notion is emphasized (s. 31).*

Teoretická část je rozdělena na tři oddíly. První se zabývá negací obecně (pomocí *not* a *no*, jejím dosahem, tj. větným a členským zápořem, a dvojím zápořem), druhá intenzifikací (lexikální intenzifikátory, tj. adverbia míry a expletiva, a další prostředky intenzifikace, zejm. opakování), třetí intenzifikací negace (konstrukce s negativním významem, idiomy a vícečetná negace). Lze říci, že teoretická část je zpracována dobře, je utříděna a přehledná a nelze k ní mít vážnější námitky.

Empirickou část zahajuje kapitola Materiál a metodologie, která popisuje, jakým způsobem dospěla autorka k požadovanému počtu 100 (resp. nakonec 107) zkoumaných položek. Zdrojem byl BNC, přesněji jeho mluvená část. První krok k získání vzorku byl korpusový dotaz [lemma="not|never|no|none|nobody|nowhere|nothing|neither|nor|nah|nae|nuffink|nowt|nope"], který ovšem přinesl „145,948 hits of negation“. Pokud jsem další postup správně pochopil, tento soubor byl pak náhodně seřazen a z něj pak vybráno 100 reprezentativních konkordančních řádek (vět) s intenzifikací záporu (v 7 případech se ve větě vyskytly dvě intenzifikace). Za daných okolností nešlo patrně postupovat jinak, ovšem způsob výběru mohl být podrobněji popsán. Jen na okraj, mezi výrazy dotazu jsou dva, které se myslím vyskytují pouze ve funkci nezávislé věty, *nah* a *nope*, v takovém případě by bylo lepší je vynechat.

V úvodu k další, čtvrté kapitole, Analysis, se dočteme, že „[t]he examples were sorted into several classes of intensification“ (s. 31), a jsou zde vyjmenovány tři třídy, z toho první dvě mají být hlavní. (U třídy 4.3 také stojí *The last class of intensification of negation ...*.) Nicméně z hierarchie číslování vyplývá, že je tu ještě čtvrtá skupina 4.4. Na ni se autorka dokonce v závěru odvolává a hledá v ní podporu pro svou hypotézu. První a třetí třída jsou z hlediska četnosti největší a je otázka, zda neměly být třídy podle toho řazeny. Dělení do čtyř tříd do značné míry kopíruje jednotlivé sekce oddílu 2.3 teoretické části.

První třída, 4.1 Constructions with negative import, sdružuje 14 položek s největší četností (57) různého druhu (adverbiální, substantivní a předložková fráze, pronominální a adverbiální intenzifikátor, expletivum) a je definována velmi volně na základě kolokační otevřenosti (položky lze užít s širokým okruhem sloves a adjektiv/adverbií). Výsledky zkoumání jsou přirozeně ovlivněny nutností dodržet stanovený rozsah materiálu, jinak by určité přinesly řadu dalších upřesnění, např. výraz *by any stretch of the imagination* se patrně stejně často vyskytuje ve formě *by no stretch of the imagination*, podobně *a bit* má ještě emfatictější podobu *one bit*.

Třída 4.2. Intensifying expressions with idiomatic meaning (4 položky s jedním výskytem) je poměrně problematická, protože dva z uvedených čtyř výrazů představují lexikální jednotky, resp., emfatická antonyma ke slovesu *to know* (*have no idea*, *not have a clue*). U dvou dalších výrazů je problematický samotný negativní význam, protože oba vyjadřují v zásadě lhostejnost mluvčího nikoli zápor (*not give a shit/damn, hoot*), o čemž svědčí i fakt, že *couldn't care less* má i kladnou variantu *could care less* se stejným významem.

Třída 4.3. Other means of intensification of negation (45 výskytů) zahrnuje čtyři způsoby intenzifikace. U nejčastěji zastoupeného prostředku, negative concord (double či multiple negation?), je otázka, zda se skutečně jedná o intenzifikaci. Spíše bych se přikláněl k tomu, že jde o kolokviální variantu neemfatického záporu. U *never* mi není zcela jasné, proč je zařazeno do této třídy, a nikoli do 4.1 pod „adverbial intensifier of verbs“. Také *never mind* svým charakterem spadá jinam, nejspíše do 4.2., navíc jako prostředek záporu je tento výraz problematický. Čtvrtá (?) vyčleněná třída, 4.4 Piling-

up intensification of negation, má pro změnu velmi blízko k podskupině 4.3.1 Repetition předchozí skupiny a nebyl by problém je spojit. Obecně pohled na tyto čtyři třídy, které obsahují ca 23 výrazů/způsobů negativní intenzifikace, vede k zamyšlení, jak vlastně kvantifikovat zkoumaný jev (počtem různých jednotek nebo frekvencí).

V závěru (pozor, v obsahu i v textu je přepis ve slově *conclusion!*) se mluví o dvou hypotézách (s. 43): „The initial expectations were to find certain dissimilarity from the means of intensification used in positive sentences as well as the different strength of emphasis of each intensifying device. The results of the analysis confirmed both hypotheses ...“. Nicméně první z nich se objevuje v Úvodu (s. 9), jako „assumption“ na které je (nejasně specifikovaná) hypotéza založena, druhá je formulována jako hypotéza až zde na s. 43 v Závěru (a ještě na str. 45). Uniklo mi, kde se v analytické části explicitně srovnává distribuce intenzifikačních prostředků v kladných a záporných větách. Ani údajná druhá hypotéza není v textu (4.4) nijak dokazována, ale pouze konstatována (s. 41: „By employing more than one of the devices the speakers can further strengthen their attitude towards what is being said.“). Tento způsob prezentace hypotéz není uspokojivý. Dále Tabulka 4 neměla být v Závěru, nýbrž na začátku Analýzy, stejně jako její rozbor, tj. většina podkapitoly 5.1 Overview.

Práce by byla možná zajímavější, kdyby autorka vynechala standardní záporně intenzifikátory, které jsou v literatuře hojně popisované (např. *what(so)ever*) a soustředila se místo toho na méně známé či nepopsané prostředky (díval jsem se např. ze zájmu do velmi konzervativního slovníku na „swear-word intensifiers“ a kromě *bloody* a *damned* se tu objevují *bleeding*, *blinking*, *blooming*, *darned*, *effing*, *flipping*, *freaking*, *frigging*, a samozřejmě vulgární *fucking*).

Po formální stránce, až na pár rušivých momentů (*conclusion* v názvu), působí práce dobře a má všechny náležitosti. Snad jen v části List of Tables and Figures – nelze smíchat seznam obrázků a tabulek podle toho, jak jdou za sebou v textu, seznamy musí být odděleny. Zajímavý je výběr sekundární literatury (počínaje Jespersenem). Také po jazykové stránce je práce pěkná, i když se autorka tu a tam nevyvarovala chyb (některých opakovaně):

Abstract: For it is focused on the spoken language ..., it includes > As it is

9: lexical devices, with which intensification is often associated, but – vztažné věty restriktivní se v angličtině neoddělují čárkami

Pzn. 1: since it is not unusual co-occurrence of several means of intensification in a sentence. > since co-occurrence of several means of intensification in a sentence is not unusual.

11: is described as means how to “convey > as a means by which to from diachronic or sociolinguistic point of view > points of view several different ways how to express > ways of expressing – a dále:

The variety of ways how teenagers express (s. 18) > ways in which there are other ways how to intensify (s. 21) > ways of

14: the negated subject is of a generic reference > has generic reference

16: Furthermore, an initial position of a negative adverbial > the initial position

17: It regards both clause (ex. 34) and > It may express both

38: is presented by Table 3 > presented in

Celkově je třeba říci, že zvolené téma je velmi náročné z teoretického hlediska i po stránce technické, takže hledat koncepční připomínky není zcela na místě. Měl bych nicméně některé dílčí dotazy:

Ad tvrzení v teoretické části s. 13: The definite article does not allow the substitution (of *not* with *no*) (14) *She doesn't have the car yet.* (Biber et al., 1999: 169) - Mohla byste vysvětlit, proč není záměna možná?

Ad s. 15: In case of the *not*-negation, (také s. 23: in case of adjective or adverb intensifiers; s. 27: in case of intensifiers) > In the case of - Mohla byste vysvětlit rozdíl mezi *in case of* a *in the case of*?

Ad s. 21: there are other ways how to intensify language. - Mohla byste větu opravit?

Závěr: Autorka vyhověla všem požadavkům kladeným na bakalářskou práci, prokázala dobrou znalost sekundární literatury a vypořádala se s technickými problémy extrakce dat z korpusu, i když obtížnost zkoumané látky se do určité míry promítla do jejich zpracování. Práci doporučuji k obhajobě. a předběžně hodnotím známkou „velmi dobrá“.

V Praze dne 23. srpna 2015

prof. PhDr. Aleš Klégr